

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Apare în ficare Sâmbătă dimineață.

Redactor responsabil: **Tompa László.**

Redacția și Administrația Odorheiu, Bul. Reg. Ferdinand No. 14.

Telefon: 34. — Proprietar: Tipografia S. A. Odorheiu.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Előfizetési árak:

Egész évre	120 leu.
Félévre	60 "
Negyedévre	30 "

A kereszteri járásbírósg visszaállításának

Kérdésével foglalkozunk ismét, mert vármegyénk egyik legszámottevőbb, lelt kulturájú és gazdaságu vidékének immár a harmadik éve égetően sürögös problémája, amelyben, mint hátrányt szenvedő, különös módon vármegyénk három legtisztább román lakosságu községe is érdekelve van. Három évvel ezelőttig vármegyénknek Keresztur volt a legnagyobb járásbírósgági központja, hiszen 50—60 község tartozott hozzá, s valóságos iróniája a sorsnak, hogy éppen ezt a legrégebb, legnagyobb járásbírósgot érte el a megszűnés végzete.

Tudjuk, hogy ez ügyben számtalan memorandum és küldöttség-járás történt az illetékes minisztériumokban és ebben a munkában résztvettek vármegyénknek úgy liberális, mint magyarpárti képviselői. S tudjuk, hogy a parlamentben is és a minisztériumban is hangzottak el olyan kijelentések, hogy e bírósg megszüntetésével méltánytalanság történt s az a költségvetési megtakarításból visszaállítatik, de sajnos, mindezek az ígéretek ezideig nem váltak valóra.

Nekünk tehát foglalkoznunk kell e bírósg visszaállításának sürögös kérdésével, hisz a bírósgok szervezetéről szóló s az ez évi március hóban megjelent törvény most már módot ad arra, hogy addig is, amíg ez az állami költségvetésbe felvehető lenne, a vármegye tegye meg a szükséges intézkedéseket és lépéseket és pedig azért, hogy saját költségvetésébe a visszaállítás 300.000 lejt kitevő költségét vegye fel, Keresztur és az érdekelt vidéki községek pedig bizonyára szívesen fogják ehhez az anyagi hozzájárulásukat megadni.

Mi mindig azon az állásponton voltunk, hogy minden eddigi intézményünkre és bírósgunkra szüksége van népünknek, mert azokat a szükségesség hozta létre s amikor sürgetőleg kérjük és igényeljük ennek a bírósgnak a visszaállítását, ez a jogos igény nem szólhat más bírósgai helyeknek az igénye ellen. De amikor Keresztur középiskoláival, városi jellegével (vilány, aszfalt, színház, szállodák, vasút stb.), gazdasági és természetes központ voltával tegelső sorban tud megfelelni egy járásbírósg felállításához szükséges feltételeknek, amellet, hogy vármegyénk területén a legmodernebb és legalkalmasabb bírósgai épülettel is rendelkezik, akkor úgy véljük, hogy a legjogosabb igénynek, egy égető szükségességre vonatkozó kívánságnak adunk kifejezést, amikor vármegyénk hivatalos vezetőjét, a prefect urat — aki különben többször foglalt állást ezen igény jogossága mellett — az összes, ebben a kérdésben tenni képes tényezőkkel együtt felkérjük, hogy ismét tegyenek meg minden lépést abban az irányban, hogy a kereszteri bírósg akár az állami, akár a megyei költségvetés terhére visszaállítsassék.

Ez óhajtsáknak most különös indítékot ad az is, hogy Keresztur — bár nagy küzdelmek árán — éppen legutóbb kapta meg a szövetségési köz-

pont jelleget, s már építeni is kezdte a vármegyénk közel 100 tejszövetkezetének termékeit feldolgozó vajkészítő gyárat. Ez egymagában is elegendő lenne ahhoz, hogy egy ilyen nagyjelentőségű gazdasági előhaladást jelentő lépés méltánylásban részesüljön, s annak központi helye megkapja a járás-

bírósgot, mert hisz ott van a hatóságokra és intézményekre szükség, ahol a gazdasági, egyházi és kulturális életnek a központja van.

Reméljük tehát, hogy az illetékes tényezők belátó jóakaratóból a bírósg visszaállítása csak rövid idő kérdése lehet. s.—s.

Október 24:

megyetanács és városi tanács-választás.

Talán soha nagyobb jelentősége nem volt közigazgatási választásnak, mint az október 24-ikére kitűzött megyetanács- és várositanács-választásnak. Hosszu évek óta egyik legérzékenyebb sérelme a Székelyföldnek, hogy a törvényben megszabott önkormányzati testületek helyett hivatalból kinevezett emberek végzik közügyeit. Az élet keservesen megmutatta, mit jelent ez. Nem kell egyébre hivatkozni, csak a 75 százalékos megyei pótdókra s a 3—4 száz százalékos, vagy még ennél is magasabb községi pótdókra.

Az október 24-iki választások módot adnak a megye és a város polgárainak, hogy megszüntessék az akaratukon kívül keletkezett tanácsok működését és ezek helyébe a maguk által választott testületeket ültessék.

De más szempontból is nagy a jelentősége e választásoknak.

A megye és a város magyarságnak tehát egységesen, a legnagyobb összetartásban kell résztvennie az október 24-iki választásokon.

A megyei és a városi pártvezetőség már eldöntötte, hogy önálló listával veszi fel a választási küzdelmet. Amikor a megyei és a városi tanács listája a bírósgához le fog tétetni, akkor közölni fogjuk mi is ezeket a listákat. Addig is bizalommal kell viseltetnie minden szavazó polgárnak a pártvezetőség munkája iránt, amely bizonyára a legjobbat akarja. A listák összeállításánál most elsőrendű szem-

pont, hogy a tanácsosoknak lehetőleg ismerniök kell a román nyelvet. De sok más szempont is van és nem kicsi munka ezeknek az összeegyeztetése.

Minden választó polgárnak, a nő választóknak is, erkölcsi kötelessége kivenni választói igazolványát és teljesíteni a törvény által is követelt kötelességet: leszavazni október 24-ikén. A városi választók csak a városi tanács-választásában vesznek részt. A megyetanács választáson csak a községi választók szavaznak. A városi választás az állami elemi fuiskolában (az ujuton) lesz. — A megyetanács-választás 13 körleti székhelyen lesz, ezek: Etéd, Bardoc, Kobátfalva, Felsőboldogfalva, Székelykeresztur, Zsákod, Szentmárton, Oklánd, Felsősfalva, Nagyalambfalva, Erdőszentgyörgy, Márafalva, Zetelaka.

Törvénszéki döntés a kisiparosok könyvvezetése ügyében.

Marosvásárhelyen több kiskereskedőt és kisiparost megbírságotlakt a kereskedelmi könyvek vezetésének elmulasztása miatt. Az érdekeltek felebezéssel éltek, amelyben kifejtették, hogy az egyenes adókról szóló törvény rendelkezései kimondják, hogy azok a kisiparosok, akik üzemeikben nem foglalkoztatnak 7 alkalmazottnál többet és 5 lóerőnél nagyobb erőgépet, mentesek a könyvvezetési kötelességre alól. A bírósg helyet adott a felebezésnek, megsemmisítette a jegyzőkönyvet és mentesítette a felebezőket a kirótt bírság alól.

Marosvásárhelyi találkozó

néven emlegetett a sajtó már előzetesen is egy összejevetelt, amely e hónap első napjaiban folyt le Marosvásárhelyen, száznál több meghívott részvételével. A találkozót Tamási Aron író, s több más ismert és kevésbé ismert nevé alíró azzala programmal hivta össze, hogy az megértést keressen és közös munkamódokat találjon a különböző szellemi pályákra készült és az ipari pályákon levő, öntudatos ifjuság között, ugy a közéletben való szereplés terén, mint az egyéni érvényesülés kivívásában.

A találkozóról előre is sok tanácskozás folyt és az a sajtóban is több ellentétes vélemény megvitására adott alkalmat. A kezdeményezők között ugyanis voltak olyanok, akik szerették volna az összegyűlt magyar ifjuságot balfelé kormányozni, vagyis a felforgató eszmék szolgálataiba állítani. Ez a törekvés azonban a magyar ifjuság józan eszén és a történelmi hagyományokon alapuló nemes felfogásán megbukott s a találkozó kimondották, hogy a magyar nemzeti küzdelem alapja csak az egységes magyar gondolat és a keresztény erkölcsi felfogás lehet.

Megalakult

az udvarhely-járási mezőgazdasági bizottság.

Szeptember 5-ikén a főszoigabirói hivatalban tartott ülésen megalakult az udvarhely-járási mezőgazdasági bizottság. A bizottság tagjai: Mafteiu főszoigabiró, Nicolae agronom, dr. Szőlősi Ödön, továbbá a mezőgazdasági kamara részéről felkért Ugron Ákos. Ezen bizottság feladata a törvény szerint az, hogy ellenőrizze az irányított gazdálkodást és a gazdáknak biztosított különböző kedvezmények végrehajtását.

A bizottság megalakulásához bátrak vagyunk egy megjegyzést fűzni. Ismertettük lapunkban a mezőgazdasági törvény által biztosított kedvezményeket. Különösen figyelmébe ajánlottuk a gazdáknak, hogy kérelmezzék azoknak az adókedvezményeknek a megadását, amelyek törvény szerint bizonyos terményekkel (lucerna, here stb.) bevetett földek után járnak. Kéremintával is szolgáltunk. Kisgazdáink meg is fogadták a tanácsot s a kedvezmény iránti kérést be is nyújtották. A hatóságok azonban annyi mindenféle okmány beszerzését követelték, hogy ilyen akadályok mellett egy 200 lejes adókedvezmény elérése belekerülne 300 lejbe. Ezt a helyzetet a most alakult bizottság figyelmébe ajánljuk, amely bizonyára maga is szükségesnek látja olyan beavatkozás kezdeményezését, amely lehetővé teszi, hogy a szépen kigondolt törvény ne bukják meg a merev hivataloskodáson, s hogy a gazdaközönség bizalma ne rendüljön meg az el nem érhető kedvezményekkel szemben.

MODERN VENDÉGLŐ.

Odorheiu, a kaszárnya melletti Ferentzy Ferenc-féle vendéglőt a legkényesebb izlésnek megfelelően átalakítottam. Billiárd, dupla verseny-tekepálya, szombat, vasárnap disznótor, véresmájás, flecken, eredeti vásárhelyi vargabéles, elsőrangú küllőmentis fajborok állnak a nagyközönség rendelkezésére.

Elismert kitünő konyha.

Pontos és gyors kiszolgálás. Olcsó árak. Társas összejevetelekre és vacsorákra legalkalmasabb hely. Elvállalunk banketeket, lakodalmat a legolcsóbb áron. Állandóan frissen csapolt sörök. Saját érdekében cselekszik, ha üzletemet ismerőseivel minél előbb felkeresi.

Szives pártfogást kér: **BORSODI JÁNOS** főpincér.

A elegáns és szép cipőt akar vásárolni, úgy keresse fel

DOBRAI KÁROLY

cipő-üzletét, ahol a legkényesebb igényeket is kielégítő dús választék áll a t. vevőim rendelkezésére.

Ugyanott mérték utáni megrendelések vétel-kötelezettség nélkül készülnek.

Jánosfalva ünnepe.

Jánosfalván az unitáriusok szeptember 26-iki őszi hálaadóünnepét a község két szülöttjének: Kiss Jenő dr. járásbírónak és László Zsigmond ny. tanítónak a szülőfalu iránti hála-kifejezése tette a szokásosnál is emlékezetesebbé. A délelőtti istentiszteletet megelőzőleg az egyház kebléi tanácsa jelenlétében adta át Kiss Jenő dr. az uraszlali kenyérszító ezüst tálat (5000 lej értékben), melyet mint adományt az unitárius egyháznak készített. Az adományt e szavak kíséretében nyújtotta át Márkus Ferenc gondnoknak: »mikor a kenyeret e tálról elveszik, gondoljanak azokra, akik a községből elszármaztak«. (Az adományozó atyja 40 éven át volt a község énekvezető-tanítója). Ugyancsak ezzel egyidejűleg vette át az egyház előjárósága László Zsigmond ny. tanító és neje adományát (3000 lej értékű), melyet László Zsigmondné sajátkezűleg készített, mint a székely háziipar szép termékét. Az adományokat az egyházközség gondnoka: Márkus Ferenc és Kiss Sándor lelkész hálás szavakkal köszönték meg. Délután tartották az ifjúsági tanítások záróünnepélyét s ezt szeretetvendégség követte, melyeken résztvettek az adományozók is, s úgy részükről, mint az ősi föld művelői részéről az örömeik szép megnyilatkozásait lehetett hallani. A nagy érdeklődés mellett lefolyt ünnepség a község népére mély hatást tett.

x Négy középiskolát végzett, románul tudó fiút azonnali belépésre felvesz tanulónak a Könyvnyomda rt. nyomdája.

Neves jezsuita-plebánosok és írók a székely anyavárosban.

Irta és az Erdélyi Múzeum-Egylet székely-udvarhelyi vándorgyűlésén előadta: BIRÓ LAJOS.

(4. közlemény).

3. A csendes munka évei. A gimnázium Albuma. A Káldi kódex.

Sámbár Mátyás távozása után Buczáni György, Gyergyai Török Benedek, majd Ujfalvi Nagy János követik egymást a plebánosi és gimnáziumi igazgatói állásban. Mindhárman egyben kerületi esperesek is voltak. Buczáni György és Gyergyai Török Benedek itt haltak el s amint Benkő József kollégiumi tanár és történetíró feljegyezte, a régi jezsuita-templom főoltára előtt temették el őket. Ebben az időben a csendes munka évei következnek. Az öntudatra ébredt katolicizmus megszilárdul s új hajlékot emel a muzsáknak, a kegyességnek és a tudományoknak. A jezsuiták is biztosabbnak érzik a talajt lábuk alatt, főképpen amikor megjelenik a Lipótféle diploma, amely a katolikusok vallásszabadságát biztosítja.

Amíg az előbbi időkben csak szorványos adatok maradtak fenn a plebániára és gimnáziumra vonatkozólag, addig a 1689-ik évvel megkezdik a plebánia anyakönyvének és a gimnázium Albumának, vagyis jegyzőkönyvének vezetését. Ennek a munkának megkezdése Szárhegyi Mihály igazgató és Zinder András tanár nevéhez fűződik. Az Albumot latin nyelven írják. A bevezető részben visszaillesztést vetnek a letelt küzdelmes időkre, kegyellett adóznak az itt működött jezsuita tanároknak és az itt tanult

Magkereskedők engedélye.

A gazdálkodás szervezésére vonatkozó törvény 33 és 34 § a, valamint a 205963—1937 számú miniszteri rendelet értelmében a jövőben takarmánynövény-, len vagy konyhakerti-maggal való kereskedés csak miniszteri engedély alapján folytatható. Az engedély elnyerése végett a kérvények a földművelésügyi minisztériumhoz adandók be a következő mellékletekkel: 1. a törvényszéknél való cégbejegyzés igazolása, 2. állampolgárságot és nemzetiséget igazoló okmány, 3. ha a kérvényező előzőleg is foglalkozott magkereskedéssel, igazolando, hogy ettől meddig folytatta azt. A kérvényben megjelölendő, 1. hogy a kérelmező az említett magvak melyikével óhajt kereskedni, 2. hogy a magkereskedésen kívül folytat-e más kereskedelmet is, 3. a község, utca és házszám megjelölése, ahol az üzletet folytatja. Ha ugyanazon cég több helyen akar üzletet fenntartani, minden üzlethelyiségre külön kérvényt kell benyújtani.

HALLÓ!!

A nagyérdemű község szives tudomására hozom, hogy a

vasuti állomás melletti étteremben

minden este TULI SALAMON és zenekara muzsikál, s ott elsőrangú ételek, kitűnő fajborok kaphatók. Esténként babléves kolbásszal, szombat esténként társas vacsorák változtatott ételekkel. — Szives pártfogást kér: **Bálint József.**

sok-sok ifjunak. Az Albumban a bevezető részen és iskolai adatokon kívül más feljegyzés csak az 1691-ik évben található. Ez a feljegyzés Zinder Andrásról származik, aki akkor már igazgató volt s a Thököli-féle mozgalomnak a székely anyavárosra tett hatását ismerteti. Az Albumnak ezt a részét magyar nyelven Józsa János ismertette az Erdélyi Múzeum XXXIX. köt. 1934. 7—12. sz. 376—378. lapjain.

Kár, hogy erről a két érdemes férfuról bővebb adataink nincsenek. Szárhegyi Mihályról annyit tudunk, hogy 1669—1690-ig működött itt részben tanári, részben pedig plebánosi és igazgatói állásban. A kerületi esperesi tisztséget is viselte 1669—1676-ig. Az 1691-ik év elején Gyulafehérvárra helyezték át és ott is halt meg 1700. május 4. én 106 éves korában. Jámbor, szentéletű missziós atya volt, aki, hogy könnyebben lappanghasson, hol ruháját, hol nevét változtatta. Igen sokszor Almási Pál néven szerepelt. A reformátusok előtt is közbecsülésben állott, amit bizonyít ama körülmény, hogy temetésén »saját elhatározásukból részt vettek Káldinnak minden szolgái és professzorai is«, — amint hátrahagyta egy régi feljegyzés.

Zinder András 1691—1694-ig volt a plebánia vezetője és a gimnázium igazgatója. Utána ebben a kettős állásban Káldi György következett 1695—1700-ig.

Bár Szabó Károly tanár »Az udvarhelyi plebánia« c. dolgozatában már 1860-ban figyelemztetett arra, hogy ezen férfur nem kell összeazavarni a szent könyvek magyarítójával, aki majd nem egy századdal előbb élt, — mégis Daróczi János tanár a főgimnáziumnak 1896-ban megjelent történetében a ki-

A község köréből.

A valóság érdekében.

A »Gazeta Odorheiului« című lap augusztus 8-iki számában egy cikk látott napvilágot: »Urmé din trecutul Bisericii Românești la Ocland« címmel. Bár elég hamar értesültem arról, nem válaszoltam — volt okom rá — sőt most, amikor a válaszára föl hívást kaptam, sem választ írok — mert méltó választ arra a cikkre én írni nem tudok — csupán egy kis felvilágosítást nyújtok arról, amiről eddig csak egyoldalú, tévedésen, feltételestesen alapuló vélemény hangzott el.

Az oclandi unitárius egyházközség régi templomának javítása szükségessé vált. Amikor a bontáshoz hozzá kezdtünk, freskók kerültek napvilágra, melyek közül kettő elég ép állapotban látható ma is, a többi felismerhetetlen. A felfedezést nem titkoltuk, bárki megnézhetette, megvizsgálhatta. A látogatók nagy része azonban csak futó pillantást vetett rá s így leginkább az ragadta meg a figyelmüket, hogy a freskók két szentje szakállat visel. Voltak, akik nyomban régecsnek és történecsnek érezték magukat s minden mélyebb, bővebb vizsgálat alá vevés nélkül megállapították, hogy a szentek román eredetűek s így a templom is az.

Az említett cikk írója ez idő alatt távol volt, ahogy azonban hazaérkezett, megírta cikkét. Ő ugyan azt mondja, hogy látta a freskókat, de ni, akik reggeltől estig ott munkában vagyunk, nem láttuk, hogy arra járt volna. De bárhol is áll a dolog, elvitathatatlan, hogy egy kicsit melléfogott.

Nem akarom elvitatni, sőt legna-

gyobb tisztelet illesse a román ősök vallásos, templomépítő buzgóságát, de a történelmi és régészeti tudás a freskókon s az egész épületen keresztül arról beszél, hogy téved a cikkíró: ezt a templomot a mi őseink építették.

Templomunk — a szaktekintélyek véleménye szerint — az 1200—1300-ig terjedő években épült, amely föltevést bizonyítják: a most kibontott eredeti ablakok, ajtóok stílusa, az épület sarkain látható kvaderköfalazás s az egész épület stílusa, elrendezése. Ennek megállapítása azonban régészeti tudást igényel.

A freskón látható két szent. E két szentet keresztelte meg a cikk írója »Mihail și Gavril«-nak. Ez a buzgalom azonban szerintem fölösleges, mert igaz ugyan, hogy régen — ez azonban nem változtat a helyzeten — de megkeresztelkedtek volt mindketten; egyik az első pütkösdör, s mint keresztény is tovább hordozta a Péter nevet, a másik a damaszkuszi jelenet után Pálnak nevezetett. Az őta az egész keresztény világ így nevezi őket. Hogy ez így van, arról a szábadzsemmel is jól látható írás tanuskodik. U. i. az említett két szent kezében papírtékercs van, melyeken ez olvasható: S. PETRUS, a másikon: S. PAULUS. De ha ez történetesen fölírva nem volna is, akkor is el lehetne igazodni. Egyik szent kezében hatalmas egyenes kard van. Ez csak Pál apostol lehet, ki római százados volt s a falfestőket csaknem mindig karddal ábrázolják s ha valakivel őt megfestik, az csak Péter apostol lehet. Természetesen, ezt csak az tudja tja, aki vallástörténettel, művészettörténettel is olykor-olykor foglalkozik.

A papírtékercsen látható betűk karakterisztikus XIV. századbeli gotikus latin nagy betűk, u. n. majuszkulák s a szöveg egésze is latin. Ha a freskók, a templom valaha is a bizánci egyházhoz tartozott volna, bizonyára a név is így íródott volna fel: Sf. Petru, Sf. Pavel vagy Paul és nem latin, hanem görög vagy Cyril betűkkel. Mert a történelmet ismerő előtt tudott dolog az, hogy a Bizánchoz tartozó egyházak abban az időben így írtak. A Péter fején tonzura látható. Vajjon ez a római egyháznál szokásos dívat mit bizonyít? A bontásnál

mal a következőképpen: Consilio et Industria, Leopoldus; Fortunante Deo, Eleonora, Magdalena, Theresia; Amore et Timore, Josephus. Patria virtute, Carolus Archidux Austriae, Deus videt omnia, Maria Anna Archid. Austr., Pax Domini Mariae Josepha Archid. Austr., Pietate et Charitate Maria Elisabetha Archid. Aust., Sustine et abstine Maria Theresia Archid. Aust. mortua; Laborantibus Maria Magdalena Archid. Aust. — A negyedik oldalon Kollonitz jelmondata van beírva így: Recte faciendó neminem timeas. 1695. Leopoldi Cardinalis Kollonitz.

A könyvnek a következő része Nomina Dominorum Sodalium Congregationis Agoniae Jesu Christi Ab anno 1695 cím alatt a papok és a főúri tagok neveit tartalmazza latin nyelven. A papok nevei között ott találjuk Szebelényi Bertalan vikárius és Illyés András püspök nevét. Illyés András püspöknek a következő, igen jól olvasható, sajátkezű bejegyzését találjuk: Diligentibus Deum omnia cooperantur in Bonum Andreas Illyés Eppus Transylv. A beírás 1697-ből való, amikor a püspök zsinat tartására Csikmegyébe utazott. A világi férfiak közül az első nevek között olvassuk a Thorockyakak, Kornisok, Hallerek, Tormák és Csereiek neveit.

A könyvben hátrább a következő magyar nyelvű felírás olvasható:

Az Halálrávált Krisztus Gyülekezetibe beiratott Római Anyaszentegyház Híveinek Neve Az 1695 Esztendődtől fogvást Mellyben gyakoroltatni kezdetett Bójtmas havának 20. napján Udvarhelyen.

Ebben a részben magyar nyelven községeknél külön vannak bejegyezve a férfiak és asszonyok Udvarhelyi

váló igazgatókról szólva, azt írja: »Ott látjuk ragyogni Káldi Györgyöt, a Biblia magyar nyelvre fordítóját«. Daróczi János tévedésen alapuló adata belekerült az irodalomtörténeti kézikönyvekbe is, sőt maga Szentkláray Jenő, az akadémia levelező tagja is így használta fel a »Bethlenfalvi Balássy Ferenc emlékezete«, című akadémiai emlékbeszédében.

Habár ez a Káldi György nem azonos az 1572—1634-ig élt bibliafordító Káldi Györggyel, mégis igen érdemes férfur volt, aki főképpen a hitélet elmélyítésére törekedett. Mélyen átérezte a Jézus-társaságnak ama jel-szavát: Omnia ad maiorem Dei gloriam s hogy a hívekben a jó halálra való előkészület gondolatát felkeltse, 1695-ben Congregatio Agoniae Jesu Christi — A Halálrávált Krisztus Gyülekezeté címmel az egész Székelyföldre kiterjedő és évszázadokon át igen virágzó hitbuzgalmi társulatot alapított. Hogy a társulat működése az egész Székelyföldre, sőt Erdély más helyeire is kiterjedt, kitűnik abból a névsorból, amely a társulat részére készített, keményfátáblájú, kézzel írott, hatalmas könyvbé városokként és községeként van beiktatva.

Ezt a könyvet öt éven át maga Káldi György, a társulat kezdeményezője, megszervezője és nagy jötevője vezette kiváló gondossággal és pontossággal, amiért is méltán nevezhetjük ezt, a tudósoktól eddig nem ismert könyvet Káldi-kódexnek.

A Káldi-kódex első lapját Jézus keresztire feszítésének képe díszíti. A képet bizonyára a társulat alapító jézus-társasági atya festette. A második és harmadik oldalon díszes keretekben az akkori uralkodó család tagjainak jelmondatai olvashatók 1695-ös évszám

ÉRTESÍTÉS!

Á nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy férjem, néhai SCHMITZ MIKLÓS elhunyt után is

kelmefestő- és vegytisztító-műhelyemet

fenntartom. Férfi, női és gyermekruhákat, bársonyt, selymet, csipkét, szöveteket, gyapju és kender-fonalakat, végárukat, házi szőttesposztókat, vásznakat minden színben nagyvárosi szak-szerű munkavezető garanciája és leszállított árak mellett vállalok. Gyászruhákat 24 óra alatt! Postai megrendeléseket elfogad és legpontosabban teljesít.

Tisztelettel:

özv. Schmitz Miklósné

Odorheiu, Strada Stefan cel Mare (Malom utca) 21. szám.

egy, a maga eredeti helyén befalazott sekrestye ajtót találtunk ezzel a felirással: Michael Kovacs. Vajjon a szintén római egyháznál divó sekrestye-rendszer és a név mit bizonyít?

Téves és felületlen megállapítás az, amikor egy régi szent hovátartozandóságát a szakárból kiindulva állapítjuk meg. Aki látta már az olasz Leonardo »Utolsó vacsora« című képét, melyen János apostolon kívül minden apostol s Jézus is szakállal van festve, az tudja, hogy ebből kiindulni nem lehet.

Más érvt is lehetne fölhozni, mely a mi álláspontunkat igazolja, de ez is elég erre, sőt elég arra is, hogy a tévedésre világosságot vessen, egyben, hogy a régi igazságot is fölállítsa: »Si tacuisses, filozofus mansisses«.

A cikk azon részére, mely személynem ellen irányul, nem térek ki, hanem szükség esetén adatokkal is igazolni fogom, hogy nem vagyok a »legnagyobb ellensége mindennek, ami román« amint ezt rólam írta. Végül köszönöm a cikk írójának: Iuliu Mureşan ig. tanító urnak azt a velem szembeni eddigi szives türelmét, melyet cikkében kihangsúlyoz és kérem legalább ezt a türelmet még tartsa meg, mert én hiszem, hogy nincs messzé az idő — különösen, ha a tudomásomra hozandóknak más türelmesebb ruhát szab — amikor megértjük egymást.

(Oklánd.)

K. I.

x **Divathárások** nagy választékban olcsó árban Dulicsek Sándor-cégnél.

Csik., Gyergyó-, Kászón-, Háromszék és Maroszzék különböző községeiből.

A gimnázium tanulói is tagjai a társulatnak. Ezeknek nevei külön névsorba vannak foglalva. A tanulóifjúsági tagok névsora gróf Keresztvári Csáky Ferenc, Kálmok Ádám és Sepsiszentiványi Henter Mihály neveivel kezdődik.

Bár ez a társulat Jézus szive társulata néven most is fennáll, a tagok névsorának beiktatása nem történt mindig olyan nagy gondossággal, mint az alapító Káldi György idejében. Ezt bizonyítja a következő feljegyzés:

»Kiment vala ezen dicséretes szokás az udvarhelyi Szt. Miklóshégyen épült templomból, hogy (tudniillik) ezen Istenes beiktatás ezen könyvből az halálra vált Jézus Társaságbeli híveknek beiktatása és beiktatása megszűnővén az 1815-ik esztendőből fogva, de az Anyaszentegyháznak buzgó gyarapító híve ugyanezen szent célra ismét régi virágzásba visszahozta 1826 ik esztendőbeli Székelyudvarhely városi megyés pap most Fancsali Dániel fejevári kánonok és az udvarhelyszéki gimnázium prefektusa és főesperese«.

Ennek a szépen virágzó társulatnak kebelében működött egy időben a Szent László Társulat is, amelynek célja az volt, hogy a moldovai katolikus magyarokat jó könyvekkel lássa el.

Az eddig figyelemre nem méltított Káldikódex nagyjelentősége abban rejlik, hogy abból évszázadokra visszamenőleg meg lehet állapítani, hogy a Székelyföldön milyen katolikus székely-magyar családok éltek, mely családok maradtak fenn azokból és mely családok haltak ki az idők folyamán.

(Folytatjuk.)

HIREK.

Oktober 8.

Oktober 6.

A szabadság eszményének rendszerint a zsarnokság állítja a legmaradandóbb emlékeket. Ilyen el nem muló emléket állított minden magyar ember szívében az osztrák zsarnokság bosszuálló verítékelével, amelyet a magyar szabadságharc leverése után, ezelőtt 88 évvel, október hatodikának hajnalán az aradi vár sáncárkában hajtott végre a tizenhárom hős magyar tábornokon.

A szabadsághősök vére kiömlött, de vérük a szabadság fáját öntözte. Az életben maradt nemzet pedig a hála és kegyelet jeléül örökké megőrzi vértanúinak emlékét.

Ide jutottam hát...

Ujra tovaszállt egy röpke év felettem! s nánán szele úgy belesírt lelkembe — utamba sodort sok száraz levelet, elhaló zörgése itt zizeg fülemben.

Ide jutottam hát a múlt éveivel! messze elmaradtak a virágos ágak, s amíg a szél felém lengetné ujra: megbarnult és száraz levelekké válnak.

Már ellankasztott a nyári nap heve, elfáradt tagokkal nehéz a robot, s ha felszámítom munkáim jutalmát, szomorúan vallok: keveset hozott.

S ha kérdezem, mit nyujtott őszöm? a hulló eső, könnyek korszaka az — ha néha verőfény hull a fejemre, csak ködön áttetsző fény sugarak az —

S milyen lehet majd közelgő telem? csak arra vágyom, kérem Istenem: tavaszragyogásból, a nyár melegéből, őszi verőfényből a tél ridegéből egy picinyke sugárt juttasson nekem.

P. Bedő Mária.

Ref. nőszövetségi kerületi konferencia városunkban. F. hó 20, 21, 22, 23 és 24 napjain nevezetes ünnepei lesznek a reformátusságnak városunkban, ahol a Ref. Nőszövetség rendezti meg kerületi konferenciáját. Sok kiválóság is érkezik ide ez alkalomra, így Vásárhelyi János püspök, feleségével, Tavasz Sándor püspökkel, báró Bornemissza Eleménné, gróf Bánffy Miklós, gróf Bethlen Mária, Bethlen Lászlóné, Imre Lajos dr. és Maksay Albert teológiai tanárok, Borbáth Dániel szászvárosi árvaházi lelkész és mások. Nagy is a készülődés vármegyecszerzete — a legtávolabbi községekben is — a konferenciára, amely így előreláthatólag, rendkívül látogatott lesz. A siker érdekében a rendezőség nagy tevékenységet is fejt ki, élén dr. Gyárfás Pálnéval, a vármegyei és Szabó Andrásnéval, a városi nőszövetségi elnökökkel, akiket áldozatkész, buzgó munkájukban a helybeli nőszövetség tagjai teljes számmal támogatnak. A vezetőség ez alkalommal a figyelmet különösen felhívja a 23 ikán rendezendő nagyszabású műsoros estélyre, amelynek szereplői lesznek báró Bornemissza Eleménné és gróf Bánffy Miklós is, valamint arra, hogy a vendégek érkezése 19-ikén a délutáni vónattal történik, s kívánatos lenne, hogy a fogadás ünnepélyessége érdekében úgy a városról, mint a vidékről minél többen jelenjenek meg. A teljes műsor lapunk legközelebbi számában lesz.

Szabó János esperes távozása megyénkől. Szabó János esperest, a kápolnásfalviak köztiszteletben álló plebánosát, aki harminc éven át működött vármegyénkben, még pedig tíz éven át vallásnari, husz éven át pedig lelkipásztori minőségben, püspöke saját kérésére Marosludasra helyezte át, minek következtében pár hét múlva eltávozik a megyéből. Távozását hívei, paptársai és ismerősei nagyon sajnálják. Utóda a kápolnásfalvi plebánián Mihály Lajos eddigi marosludasi plebános lesz.

Szörenád Vajda Ferenc tiszteletére. Ferenc napja alkalmából a helybeli ref. dalkör vasárnap este felkereste elnökét, Vajda Ferenc esperest, aki elnöke a vármegyei daloskerületnek is és őt szép szerenáddal tisztelte meg. A kissé még gyengélkedő közszeretnek örvendő elnök meleg szíveséggel fogadta és meghatóttan köszönte meg az üdvözlést.

Nyirő József rendkívüli sikere a Nemzeti Színházban. Nyirő József Jézusfaragó ember című szindarabja f. hó elsején került először színpadra a budapesti Nemzeti Színházban. A székely havasok közt lejátszódó, s az egyszerű favágók és egy közéjük vetődött tragikus sorsu fafaragó szobrász életéről szóló színpadi mű rendkívül mély hatást gyakorolt a zsúfoltságig telt színház közönségére, mely megszámlálhatatlan kihívással ünnepelte a szerzőt. A kritika nagy elismeréssel méltatta a darab tisztá, havasi levegőjét, mély költőiségét. A rendkívüli siker nagyságát jellemzi, hogy a jegyeket a darab első hat előadására már előre teljesen elkapkodták. — Itt említjük meg, hogy Nyirő József 6 ikán tartotta székfoglalóját a Kisfaludy-Társaságban, ugyancsak nagy sikerrel.

Egy öreg vármegyei nyugdíjas aláírása nyilatkozat érkezett be hozzánk, egyes részeiben zavaros fogalmazással, hibás mondatszerkesztéssel. Ezért helyette a magunk szavaival összegezzük, szíves készséggel, hogy a nyilatkozat beüldője szerint: az ő évekig nélkülözött nyugdíját a vármegye prefectje egyszerű jelentkezés után gyorsan kifizette, amiért nyilvánosan is hálás köszönetet mond. Ugyancsak a prefect ur 160%-os pótdadót töröltetett a nyilatkozó közsege terhéről, s általában Constantinescu prefecthez sérelemmel, panasszal bárki nyugodtan fordulhat, ő a legnagyobb készséggel, jóakarattal fogad mindenkit, s intézkedik.

A szintársulat a közönség kitartó érdeklődése mellett folytatta és fejezte be — szerdán — városunkban előadásait. A Harangvirág, Sárpagitykés közlegény, A romantikus asszony, Urilány szobát keres, Egy vidám éjszaka című operettek, illetve operett-szerű művek kerültek még színpadra, sok tetszést keltve. Olyan könnyebb fajsúlyu darabok, amelyekkel a szintársulat a — közönség igényét akarta eltalálni és kielégíteni. A társulat innen Székelykereszturra ment.

Járásbírók talárban. Eddig csak a törvényszéki bírók s a náluk magasabb rangú bírók itélkeztek talárban, vagyis a földigérő fekete bírói köpenyben. Most az igazságügyminisztérium elrendelté, hogy jövőben a járásbírók is talárban végezzék a tárgyalásokat.

Egy szomorúsorsu és a közönség részvételjes jóindulatára méltó ember járt szerkesztőségünkben. Neve: Ágoston István és azt panasolta, hogy betegsége miatt, amelynek gyógyításáért Dicsőszentmártonban is volt az elmeorvóintézetben, nem tud dolgozni. Kérte, hogy a Székely Közéletben intézzünk felhívást a jószívű közönséghez, hogy őt adományokkal támogassák. Elfogad, különösen kislánykájára való tekintettel is, természetbeni, főképp ruhadarabokból álló adományokat is. Lakása Tó-utca 5 szám.

Színházi Élet, Délibáb, Rádió-Ujság, Rádió-Élet, Uj Idők, Tolnai Világlapja stb. mindig a megjelenés napján kapható nyomdánk boltjában.

Erdőmunkásokat és egy gyümölcskertészt keresnek.

A Hunyadmegyei Magyar Párt megkeresése alapján közöljük, hogy egy lupenii (Hunyadmegye) erdővállalkozó mintegy 100 erdőmunkást alkalmazna bükkfaerdő tarolására. A vállalkozó a munkásokat akkordban fizetné, vagyis a kitermelt mennyiség után köbméterenként megállapított egységár szerint. Körülbelül egy esztendői munkáról lenne szó.

Egy hunyadmegyei uribirtoknak szüksége volna egy tanult gyümölcskertészre.

Mindkét ügyben közelebbi felvilágosítást ad a megyei Magyar Párt székelyudvarhelyi irodája.

Az ideai buzatermés.

Most kerültek nyilvánosságra a világ folyó évi buzatermésének az adatai. Az orosz termés 113.000.000 tonnát tesz ki és pontosan 50%-al nagyobb az előző évinél. Az Egyesült Államok buzája 241.000.000 tonna. Kanadában 7.000.000 tonnával kevesebb termelt az előző évinél. Ausztráliában nem kevesebb, mint 20.000.000 tonnával csépeltek több búzát, Európában az olasz termés meglegedést keltett. Németországban gyenge volt a termés. A rozs 11.000.000 tonnával többet hozott, de a buza 3%-al kevesebbet. Belgiumban 65.000 tonna a csökkenés az 1936-hoz viszonyítva. Minőségileg pedig szinte katasztrófális a termés.

A világ buzaexport-mennyisége 165.000.000 tonna, a kereslet 150 milliót tesz ki 1937 szeptember 15 ig. Az árak tehát szilárd irányzatot fognak képviselni. A nemzetközi politikai helyzet esetleges feszültsége máriól holnapra komoly áremelkedést idézhet elő. A román buzaexport bizonyos mértékig a Földközi- és Feketetengeri bizonytalan helyzet is befolyásolta. A különböző kereskedelmi vállalatok tulajdonában levő hajókat nem merék utnak indítani. A nyoni értekezlet azonban egyelőre nyugalmi légkört teremtett s ez a körülmény a keresletre is kihatott.

A buza ára Kolozsváron 490, Bukarestben (80 kg.-os) 505, Brailában 510, Constantában 535, Galaţon 510, Temesváron 480 lej.

x „Ady“ 75 és „Manon“ selyemharisnyák divat-szineken 68 lejes árban kaphatók Dulicsek Sándor-cégnél.

UJ ÜZLET!

Tisztelettel értesitem a nagyabecsült vásárló közönséget, hogy

CIPŐ-ÜZLETEMET

Brassóból Székelyudvarhelyre helyeztem át, ahol férfi-, női- és gyermekcipőkben nagy választékot van. — Női cipőkből a 35, 36, 41 és 42, férficipőkből a 45, 46 számúakat helyszükre miatt leszállított áron árusítom ki. - Szíves pártfogást kér egy a helybeli, mint a vidéki vásárló közönségtől. - Mély tisztelettel:

NAGY FERENC Bul. Reg. Ferdinand 37.

A postával szemben.

Őszi szükségletét legolcsóbban HIRSCH RUDOLF divatüzletében szerezheti be. Nagy választék kosztüm-, öltöny- és kabátszövetekben és mindenféle mosóáruban.

Jobb kuglizni, mint korcsmázni. Siklód és Kibéd községek kuglikedvelői kugliversenyt rendeztek. A versenyt a kibédiek nyerték meg. A kibédiek kuglizó-egyesület elnöksége kijelentette, hogy ez a verseny közérdekű volt, mert jobb, ha a falusi emberek a vasárnapi korcsmázás helyett az egészséges kuglizással szórakoznak.

Autóbusz magyar iskolás gyermekeknek. București egyes külvárosában nincs hitvallásos iskola a magyar gyermekek számára. Egyik városrészben a reformátusok hatalmas iskolát építettek, de a miniszter nem adta meg a működési engedélyt. Erre az ezen városrészben lakó református szülők egy távolabbi városrészben levő református iskolába iratták be a gyermekeket. A távolságot s közlekedéssel járó nehézségeket és pénzbeli akadályokat példamutató megoldással küzdötték le. A 60 iskolás gyermek részére társasgépkocsit vásároltak s most ez szállítja a felekezeti iskolába és onnan haza a gyermekeket.

Mussolini nem enged. Franciaország és Anglia együttes felhívást intézett Olaszországhoz a spanyolországi önkéntesek ügyében, azt kívánva, hogy Olaszország rendelje vissza a spanyol nemzetiek oldalán harcoló olasz önkénteseket. Az olasz kormány azonban kijelentette, hogy nem alkuszik, az önkénteseket nem rendeli vissza, mert a spanyol beháborúnak s az ottani bolsevista kegyetlenkedéseknek végét akarja vetni.

Foglalás a vasárnapi mise alatt. Farkaslakán olyan sürgősnek találták egyik legjobb módu gazda, Simon Lajos ellen a községi pótdó behajtását, hogy éppen vasárnap, október 3-án, mialatt a gazda a szentmisén volt, mentek el a lakására foglalni. Senki sem lévén otthon, az ajtó be volt zárva s a gazdának a felső házban betegen fekvő öreg édesanyja sem tudta hová tették a kulcsot, de megmondotta, hogy nem kell sokat várni, amíg a templomból kijönnek. A bizottság azonban, amelyben Nedelca agent, továbbá Nagy Domokos primar és Dénes Izsák pénztárnok vettek részt, nem várta ezt meg, hanem az ajtót betörve végrehajtották a foglalást, elszállítva a házból 3 drb. párnát, egy ágytakarót és egy trier-rostát. Lefoglaltak ezenfelül 1000 kilogramm buzavetőmagot. A szabálytalan foglalás miatt Simon Lajos feljelentést tesz. Különösen azt sérelmezi, hogy a községi pótdó-kiróvásátl megfélebbezte s a felebbezést még július 17-én beadta a primáriához, de azt nem terjesztették fel a felebbezési bizottsághoz.

Szerencsés kimenetelű véletlen. Nagy Domokos farkaslaki primar szolgálójával együtt szénát rakott fel a szénatartóba. Eközben a gerendára felakasztott fegyvere a szolga által rádobott szénával való érintkezés következtében elstült s a golyó Nagy Domokos kalapján furódott keresztül, anélkül, hogy őt sértette volna. A lövéstől tüzet fogott a felhalmazott széna, de azt is sikerült idejében eloltani. Az esetnek a községben többféle magyarázatot adnak.

x **Eladó azonnal, elköltözés miatt,** jó karban levő hálószoba-berendezés, 6 lámpás rádió, Schunda féle hangverseny-cimbalom és egyéb háztartási és berendezési cikkek Halmágyi Samu nyug. tanárnál Str. V. Alexandru (volt Tibád A. u.) 4. sz. alatt. 1-2

ÁRVERÉS.

A patakfalvi tejszövetkezet igazgatósága 1937 október 24-én délelőtt nyilvános árverésen eladja a jövő évi vajtermését. Felvilágosítást nyújt:

Kováts Péter, Váleni-Odorheiu.

Permetezőkörök „Record” gépe. Mint értesülünk, Gyerkes Mihály gyümölcsvédelmi utmutatója alapján, vármegyénk több községében megszervezik a gyümölcsfák kártevőinek állandó irtására a községi permetezőköröket. Hogy ezek működésüket minél előbb megkezdhesék és a kívánt sikerrel folytathassák, Gyerkes Mihály: »Comertul de Produse Batul« termékkereskedése Odorheiu, kereskedelmi összeköttetést létesített a Dani Gergely-féle »Rekord« permetezőgép-gyárral. Ez az

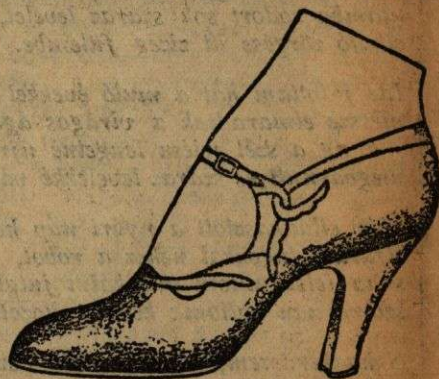
első ilyen gépet a helybeli permetezőkör számára már meg is küldötte, s az bárki által megtekinthető a Wagner-féle varkereskedés kirakatában. Ez az elsőrendű anyagból készült gép könnyen kezelhető, kitűnően működik, s bármilyen nagyságban kapható. Kívánatos, hogy egyetlen községünkben se hiányozzék egy ilyen hasznos permetezőgép, mely a gyümölcsfa és szőlő-permetezésen kívül más permetezések céljára is pompásan használható.

x **Moziműsor.** Szombat és vasárnap este Virginia. A főszerepekben: Gary Cooper és Mary Briant. — A Virginia állam egyik városkájából való fiatal cow boyok állandóan harcolnak országuk érdekében. Steve, aki eddig jóbarátságban volt a főnökkel, most egy rosszindulatú emberrel, Trampasszal kezd barátkozni és eltávolítja magától a főnököt, aki bosszút esküszik Trampas ellen. Molly Wood újonnan érkezett tanítónő rosszáltag nézi ezeknek az embereknek életmódját. Összebarátkozik a főnökkel, aki halálosan beleszeret. Egy éjjel Trampas elhajt egy marhacsordát. A lopásban Steve is részes. A főnök megtudja, kik a tolvajok és halálra itéli őket. Az elítéltek között van Steve is, Trampas azonban eltűnt. A főnök esküdjére készül Mollyval és egy nappal az esküdjé előtt összetalálkozik Trampasszal, akit bosszúból, hogy Steve barátját rossz utra tétette és ezzel halálát okozta, megöli. Molly és a főnök új életet kezdenek. — Kedd, csütörtök este: Kastély lángokban. Főszereplők: Helen Hayes, A fehér apáca nő főszereplője és Robert Montgomery. Román, magyar felírás. — Jön: Dr. Crepsi, román, magyar felírás.

x **Kiadó** egy kb. 2 holdas gyümölcsös kert. Ugyanott kiadó, esetleg eladó 10-11 hold szántó és kaszáló. Cim a kiadóban.

x **Házcsere.** Bul. Regele Ferdinand 116 sz. házamat elcserélném központibb fekvésű házzal, a különbözetet készpénzzel fizetném. Ajánlatokat a fenti címre kérek. Örv. Bucsi Imréné.

DÚS VÁLASZTÉKU

árunk minőségben, fazonban, kiállításban és árban utolérhetetlenek!

BÁNCs-cipőüzlet Odorheiu.

Minden drogueria, parfumeria és fotóciikk szükségletét legjutányosabban, előzékeny kiszolgálás mellett, a

Lántzky-drogueriában

szerezheti be. — Ne tévessze el!

ODORHEIU Bul. Reg. Ferdinand 31 szám.
A postahivatallal szemben.

Meg akar Ön teljesen szabadulni reuma, köszvény, isiász bántalmaitól?

Sok ezren kigyógyultak! Fájdalmak a tagokban és izmokban, nyomorék kezek és lábak, szurás, szagatás, oldal, hát- és gerincfájdalmak ellen.

Én Önnek egy természetes szert ajánlok betegségének gyógyítására! Ez a SPONGILLIA.

Nem univerzális orvosság, hanem természetes gyógyszer, amit a csodás természet a beteg emberiségnek nyújt. — Rendelje meg! Ön örökké hálás lesz: ára 90 lej és postaköltség. Készíti: **KONCZ-gyógyszertár Odorheiu.**

Lebélyegzett öngyújtók

nyomdánk üzletében nagy választékban kaphatók.

CLAVETHYL
TYUKSZEM SZEMÖLCS ÉS VASTAGBŐRIRTÓ SZER
Hatás biztos
Majd Én!
Fajdalmom nélkül
KONCZ GYÓGYSZERTÁR · ODORHEIU

Ujság-

makulatura

kapható:

a Könyvnyomda R-T.
papirkereskedésében
12 lejért kilónként.

Könyvek,

a magyar és a világirodalom legérdekesebb művei, megjelenésük után a leggyorsabban kaphatók a

Könyvnyomda r. t.
boltjában.

Boltos pályázat.

A jimbori—székelyzsombori Hanga-szövetkezet boltkezelőt keres. Fizetés cca havi 3000 lej. Az alkalmaztatáshoz körülbelül 25 000 lej kaució-szükséges, ez ingatlan-bekebelezés által is adható. Közlebbi felvilágosítást az igazgatóságnak ad.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 20 Octombrie a. c. la orele 10 a. m. se va ține licitație publică pentru vânzarea a 110 bucăți arbori de stejar, cu grosimile în diametru dela 23—61 m. c. și în volum de 75 m. c. neto și 70 m. str. lemn de foc, precum și 57 m. str. lemn de foc de esență fag, materialul se află împărțit în loturi mici.

Licitatiya se va ține în pădurea »Karpinze« proprietatea Bis. Rom. Cat. din Beclean.

Vânzarea se va face conform regulamentului de licitație și cu condițiunile generale și speciale de care amatori pot lua cunoștința dela ocolul silvic Odorheiu, în orele de serviciu.

Beclean, la 6 Octombrie 1937.

Bis. Rom. Cat. din Beclean-Odorheiu.